

Ustawa o specjalnym statusie obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie – porównanie polskich i ukraińskich przepisów o szczególnych prawach obywateli obu państw

The law on the special status of the citizens of the Republic of Poland in Ukraine –
a comparison of Polish and Ukrainian provisions on the special rights of citizens of
the two countries

Закон об особом статусе граждан Республики Польша в Украине – сравнение
польских и украинских положений об особых правах граждан обеих стран

Zakon pro osobliwyj status громадян Республіки Польща в Україні – порівняння
польських та українських положень про особливі права громадян обох країн

VERONIKA DIACHENKO

Mgr, Uniwersytet Gdański

e-mail: veronikadiachenko1@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-5051-5822>

Streszczenie: Przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza i porównanie ukraińskiej ustawy z dnia 28 lipca 2022 r. o ustanowieniu dodatkowych gwarancji prawnych i socjalnych dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej przebywających na terytorium Ukrainy z polską ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Autorka posłużyła się metodą dogmatyczno-prawną oraz komparatystyką prawniczą i przeanalizowała kluczowe zagadnienia obu aktów normatywnych w celu odpowiedzi na główne pytanie badawcze: czym *de facto* jest uzasadniona odmienność kształtu przepisów i obszerność regulacji tych dwóch ustaw oraz jakie zastosowanie praktyczne dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej może mieć ustawa ukraińska. Szczególną uwagę zwrócono na odmienności występujące w ustawie ukraińskiej oraz rozwiązania nietypowe dla prawa polskiego. Podniesiono także, iż różnice w analizowanych ustawach w znacznej mierze wynikają z celów i okoliczności powstania obu aktów prawnych.

Słowa kluczowe: specjalne prawa dla obywateli Polski, polska specustawa, wojna na Ukrainie, ochrona czasowa, prawo ukraińskie, prawo porównawcze

Summary: The subject of this study is the analysis and comparison of the Ukrainian Law of 28 July 2022 on the establishment of additional legal and social guarantees for citizens of the Republic of Poland residing on the territory of Ukraine with the Polish law of 12 March 2022 on assistance to citizens of Ukraine in connection with the armed conflict on the territory of that country. The author used the dogmatic-legal and the comparative law methods and analysed the key issues of both normative acts in order to answer the main research question: what, *in fact*, is the justified difference in the shape of the provisions and the comprehensiveness of the regulation of these two laws and what practical application the Ukrainian law may have for the citizens of the Republic of Poland. Particular attention was paid to the dissimilarities present in the Ukrainian law and solutions that are atypical for Polish law. It was also pointed out that the differences in the analysed laws are largely due to the purposes and circumstances of the creation of both legal acts.

Key words: special rights for Polish citizens, Polish special act, war in Ukraine, temporary protection, Ukrainian law, comparative law

Резюме: Предметом настоящего исследования является анализ и сравнение Закона Украины от 28 июля 2022 г. «Об установлении дополнительных правовых и социальных гарантий для граждан Республики Польша, находящихся на территории Украины» и Закона Польши от 12 марта 2022 г. «О помощи гражданам Украины в связи с вооруженным конфликтом на территории этого государства». Автор, используя догматико-правовой метод и юридическую компаративистику, проанализировал ключевые моменты обоих нормативных актов, чтобы ответить на основной вопрос исследования: чем *de facto* обосновано различие в форме положений и полноте регулирования этих двух законов и какое практическое применение для граждан Республики Польша может иметь украинский закон. Особое внимание было уделено различиям, присутствующим в украинском законе, и решениям, нетипичным для польского законодательства. Также было отмечено, что различия в анализируемых законах во многом обусловлены целями и обстоятельствами создания обоих правовых актов.

Ключевые слова: особые права польских граждан, польский специальный закон, война в Украине, временная защита, украинское законодательство, сравнительное право

Резюме: Предметом даного дослідження є аналіз та порівняння Закону України від 28 липня 2022 року «Про встановлення додаткових правових та соціальних гарантій для громадян Республіки Польща, які перебувають на території України» з Законом Польщі від 12 березня 2022 року «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території цієї держави». Автор, використовуючи догматично-правовий метод та юридичну компаративістику, проаналізував ключові положення обох нормативно-правових актів для того, щоб відповісти на головне питання дослідження: чим *de facto* зумовлена різниця у формі положень та повноті регулювання цих двох актів і яке практичне застосування для громадян Республіки Польща може мати український Закон. Особливу увагу було приділено розбіжностям, присутнім в українському Законі, і рішенням, які є нетиповими для польського законодавства. Було також зазначено, що відмінності в аналізованих Законах значною мірою зумовлені цілями та обставинами створення обох нормативно-правових актів.

Ключові слова: особливі права для громадян Польщі, польський спеціальний закон, війна в Україні, тимчасовий захист, українське законодавство, порівняльне право

Wstęp

Motywów powstania ukraińskich regulacji odnoszących się do statusu Polaków na Ukrainie upatruje się w wydarzeniach zaistniałych na początku 2022 r. Pełnowymiarowa inwazja na całym terytorium suwerennej i niezależnej Ukrainy, rozpoczęta 24 lutego 2022 r. atakiem Federacji Rosyjskiej dotknęła niemal każdej osoby narodowości ukraińskiej i wiele osób na całym świecie. Według danych podanych przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR), zgodnie ze stanem na dzień 28 maja 2023 r., od początku wojny około 19 mln razy Ukraińcy przekroczyli granicę swojego kraju, a w przypadku blisko 11,7 mln było to przekroczenie granicy z Polską, natomiast około 1,6 mln Ukraińców zdecydowało się na skorystanie z ochrony czasowej gwarantowanej przez Rzeczpospolitą Polską¹.

¹ Dane dostępne na stronie Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> [dostęp: 28.05.2023 r.].

W dniu 4 marca 2022 r., uwzględniając potrzebę szybkiego reagowania na powstałą sytuację napływu do państw członkowskich Unii Europejskiej wysiedleńców z Ukrainy, Rada UE przyjęła decyzję wykonawczą 2022/382 stwierdzającą istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkującą wprowadzeniem tymczasowej ochrony², która po raz pierwszy od dnia przyjęcia dyrektywy Rady 2001/55/WE³ uruchomiła na terytorium Unii Europejskiej mechanizm ochrony tymczasowej⁴. Ponadto Polska uchwaliła wówczas specjalne krajowe regulacje dotyczące sytuacji obywateli Ukrainy⁵, wyrażając tym samym solidarność z całym Narodem Ukraińskim. Projekt polskiej specustawy został skierowany do Sejmu po kilku dniach po przyjęciu wspomnianej decyzji wykonawczej Rady UE. W dniu 12 marca 2022 r. została przyjęta ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁶, wprowadzająca szczególnie tryb ochrony dla wysiedleńców z Ukrainy, który funkcjonuje równolegle z innymi systemami prawnymi ochrony – trybem ochrony międzynarodowej oraz ochrony czasowej, który znajduje swoje umocowanie prawne w decyzji wykonawczej Rady UE 2022/382 oraz ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁷, implementującej dyrektywę Rady 2001/55/WE⁸.

Ukraina, uwzględniając zasadę wzajemności oraz jako wyraz wdzięczności wobec Narodu Polskiego za solidarność i wsparcie w warunkach powszechnej agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej, przyjęła ustawę z dnia 28 lipca 2022 r. o ustanowieniu

² Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony, Dz. Urz. UE L 71 z 4.03.2022, s. 1–6.

³ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami, Dz. Urz. UE L 212 z 7.08.2001, s. 12–23.

⁴ P. Sawicki, K. Szmid, w: *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Komentarz*, red. P. Sawicki, K. Szmid, Warszawa 2022 [baza danych Legalis], Komentarz do art. 1, teza 3; P.J. Suwaj, w: *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy. Komentarz z wzorami dotyczącymi pobytu, dostępu do rynku pracy, świadczeń społecznych, edukacji i opieki zdrowotnej*, red. P. Drebnkowski, Warszawa 2022 [baza danych Legalis], Komentarz do art. 2, teza 1.

⁵ Przy uwzględnieniu art. 1 ust. 1 oraz art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 167 z późn. zm.

⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy...

⁷ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1504 z późn. zm.

⁸ W.A. Klaus, w: *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Komentarz*, red. W.A. Klaus, Warszawa 2022, s. 27.

dotatkowych gwarancji prawnych i socjalnych dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej przebywających na terytorium Ukrainy⁹. O genezie specustawy dla obywateli Polski jest mowa w preambule, która wskazuje na cel tej regulacji, jakim jest liberalizacja warunków pobytu posiadaczy obywatelstwa polskiego i ich bliskich na terytorium Ukrainy.

W niniejszym artykule posłużono się metodą dogmatyczno-prawną oraz komparatystyką prawniczą celem analizy kluczowych postanowień występujących w ukraińskiej specustawie w zestawieniu z regulacjami polskiej specustawy. Szczególną uwagę zwrócono na rozbieżności i odmienne instytucje zawarte w obu aktach normatywnych, a także na możliwości, które obywatele polscy uzyskali na podstawie przepisów ukraińskiej specustawy.

1. Okoliczności powstania i ewolucja przepisów odnoszących się do obu specustaw

W dniu 22 maja 2022 r., w czasie wizyty Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Kijowie, Prezydent Ukrainy Wołodimir Zeleński podczas wystąpienia przed Radą Najwyższą Ukrainy (jednoizbowy parlament Ukrainy) ogłosił, że planuje skierować do parlamentu projekt ustawy o statusie obywateli polskich na Ukrainie, podobny do przyjętego wcześniej przez Sejm RP w sprawie obywateli Ukrainy i ich najbliższych rodzin. Prezydent Ukrainy osobiście wyraził swoją wdzięczność „polskiemu Sejmowi za niedawno uchwaloną ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy. To bezprecedensowa decyzja, zgodnie z którą nasi obywatele, którzy zostali zmuszeni do przeniesienia się do Polski z powodu rosyjskiej agresji, otrzymają niemal takie same prawa i możliwości jak obywatele polscy. Legalny pobyt, zatrudnienie, edukacja, opieka medyczna i gwarancje socjalne. To wielki krok i gest wielkiej duszy, do którego zdolny jest tylko wielki przyjaciel Ukrainy. I ten krok nie pozostanie jednostronny. W najbliższym czasie złożę podobny – lustrzany – projekt do Rady Najwyższej Ukrainy” – zaznaczył Wołodimir Zeleński w swojej wypowiedzi¹⁰.

⁹ Закон України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових та соціальних гарантій для громадян Республіки Польща, які перебувають на території України”, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-20#Text> [dostęp: 17.10.2023 r.].

¹⁰ W. Zeleński, Przemówienie wygłoszone 22.05.2022 r. w Radzie Najwyższej Ukrainy, <https://www.youtube.com/watch?v=1cvc8SNFB-8> [dostęp: 28.05.2023 r.].

W dniu 11 lipca 2022 r. Wołodymyr Zełenski określił przygotowanie projektu specustawy dla obywateli Polski jako priorytetowe. Rada Najwyższa Ukrainy przyjęła projekt ustawy 28 lipca 2022 r., który został podpisany przez Prezydenta w dniu 15 sierpnia 2022 r.¹¹ Zgodnie z przyjętymi zapisami wejście w życie specustawy miało nastąpić po upływie miesiąca od dnia jej publikacji, z wyjątkiem art. 7 ust. 3 ww. ustawy, który wchodził w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia¹². Publikacja specustawy nastąpiła 16 sierpnia 2022 r. w Dzienniku Urzędowym Rady Najwyższej Ukrainy „Holos Ukrainy” (ukr. „Голос України”)¹³, w związku z czym zaczęła obowiązywać ona w całości od dnia 16 września 2022 r. w ukraińskim porządku prawnym.

Relacje Polski i Ukrainy są od dawna dosyć bliskie, czego potwierdzeniem jest chociażby fakt, że Polska była pierwszym państwem, które uznało niepodległość Ukrainy, co nastąpiło w grudniu 1991 r.¹⁴ Ścisłe więzi społeczne i ekonomiczne, łączące oba kraje jeszcze przed wybuchem wojny na Ukrainie, stanowiły stabilny fundament dla możliwości wprowadzenia szczególnych regulacji dotyczących pomocy dla obywateli Ukrainy, przy czym wydanie decyzji UE było dodatkowym impulsem dla polskiego ustawodawstwa do opracowania i uchwalenia analizowanej specustawy¹⁵. Początków polskich regulacji w tym zakresie można doszukiwać się już w połowie marca 2022 r., kiedy były one tworzone w zasadzie równocześnie z rozwijającą się sytuacją migracyjną w Polsce. Ponadto pod wpływem okoliczności oczekiwania i potrzeby osób zmieniały się, co oddziaływało na kształt obowiązujących przepisów¹⁶. Tekst pierwotny specustawy dla obywateli Ukrainy obejmował znacznie mniej przepisów niż ten, który stanowił jej ostateczną wersję. Po uchwaleniu ustawy przeprowadzono kilka jej nowelizacji, z których najistotniejsze zakładały w szczególności: brak obowiązku bezpośredniego wjazdu na terytorium RP

¹¹ Oficjalna strona Rady Najwyższej Ukrainy, <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40002> [dostęp: 28.05.2023 r.].

¹² Пункт 1 статті 7 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

¹³ Oficjalna strona Dziennika Urzędowego Rady Najwyższej Ukrainy „Holos Ukrayiny”, <http://www.golos.com.ua/laws> [dostęp: 28.05.2023 r.].

¹⁴ L. Kurguzenkova, *Treaty Between Ukraine and the Republic of Poland on Good Neighbourhood, Friendly Relations and Cooperation: Implementation and Today's Challenges*, w: *Good Neighbourhood Treaties of Poland: Political, Security and Social Relations*, red. K.P. Marczuk, Cham 2019, s. 243; Л.В. Губицький, Г.М. Мельник, *Торговельно-економічні відносини України та Республіки Польща (1991–2021)*, *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти* 2021, nr 8, s. 101.

¹⁵ T. Kortukova i in., *Peculiarities of the Legal Regulation of Temporary Protection in the European Union in the Context of the Aggressive War of the Russian Federation Against Ukraine*, *International Journal for the Semiotics of Law – Revue internationale de Sémiotique juridique* 2023, t. 36, nr 2, s. 674.

¹⁶ W.A. Klaus, w: *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem...*, s. 22.

z terytorium Ukrainy w celu skorzystania z ochrony udzielanej przez specustawę¹⁷, uelastycznienia i ułatwienia dostępu do rynku pracy dla obywateli Ukrainy¹⁸, poszerzenie możliwości korzystania z kursów nauki języka polskiego, a także tworzenie placówek przedszkolnych dla dzieci z Ukrainy¹⁹.

Analizowane specustawy różnią się między sobą. Na różnice te miały wpływ okoliczności, w jakich rzeczony akty prawne były projektowane. Pierwsza ze specustaw była przygotowywana na tle tragicznych wydarzeń wojennych, w sytuacji na głęej potrzeby poradzenia sobie przez Polskę z dużą liczbą przybywających na jej terytorium ludzi, podczas gdy druga stanowiła przejaw wdzięczności za solidarność i pomoc ze strony ludności polskiej. Z pewnością można stwierdzić, że oba akty mają swoje źródło w integracji obu Narodów.

2. Regulacje prawne dotyczące pobytu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie

Należy zauważyć, że zgodnie z założeniami art. 1 ukraińskiej specustawy obywatele Rzeczypospolitej Polskiej oraz, niezależnie od obywatelstwa, ich małżonkowie i dzieci, którzy wjechali na Ukrainę z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu pobytu czasowego, a także ich dzieci, które urodziły się na terytorium Ukrainy mają prawo do legalnego przebywania na terytorium Ukrainy w ciągu 18 miesięcy od daty wejścia w życie ustawy. Powyższe oznacza, że od 16 września 2022 r. Polacy oraz ich bliscy mają możliwość korzystania z przyznanych ułatwień. Ponadto omawiana specustawa przyznaje prawo obywatelom polskim, którzy na podstawie specustawy mają prawo do legalnego pobytu na Ukrainie przez 18 miesięcy, możliwość przedłużenia okresu legalnego pobytu w przypadku posiadania odpowiednich dokumentów. Katalog okoliczności stanowiących podstawę wnioskowania o przedłużenie legalnego pobytu w kraju jest otwarty, w szczególności ustawa wymienia: przyjęcie na studia, ich kontynuację, zawarcie umowy o pracę (kontraktu)

---

¹⁷ Ustawa z dnia 23 marca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2022 r. poz. 682.

¹⁸ Ustawa z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, Dz. U. z 2022 r. poz. 1087.

¹⁹ Ustawa z dnia 8 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2022 r. poz. 1383.

itp.²⁰ Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, ich małżonkowie i dzieci, którzy legalnie przebywają na terytorium Ukrainy, z uwzględnieniem gwarancji zawartych w omawianej ustawie²¹, korzystają również z wszystkich praw przewidzianych w ukraińskiej ustawie z dnia 22 września 2011 r. o statusie prawnym cudzoziemców i osób bez obywatelstwa²².

3. Prawa obywateli Rzeczypospolitej Polskiej podczas pobytu na terytorium Ukrainy

Na mocy regulacji ukraińskich obywatele Rzeczypospolitej Polskiej podczas pobytu na terytorium Ukrainy mają prawo do: uzyskania zatrudnienia bez zezwolenia na pracę, rejestracji jako podatnicy oraz uzyskania numeru identyfikacji podatkowej. Numer ten jest wymagany w szczególności przy wypłacie dochodu, od którego zgodnie z ustawodawstwem ukraińskim są potrącane podatki; w przypadku otwarcia rachunku bankowego, rejestracji nieruchomości oraz innych składników majątku osób fizycznych podlegających opodatkowaniu lub praw do nich; przy rejestracji pojazdu, ubieganiu się o świadczenia, dotacje i inne wypłaty socjalne z państwowych funduszy powierniczych przez osoby fizyczne²³. W tym miejscu należy zaznaczyć, że do składania wniosku o nadanie numeru identyfikacji podatkowej w imieniu dzieci upoważnieni są ich rodzice lub inni przedstawiciele ustawowi²⁴.

Kolejny punkt, tj. art. 2 ust. 2 ukraińskiej specustawy przewiduje ochronę socjalną, a w ramach niej prawo do otrzymania zabezpieczenia w przypadku pełnej, częściowej lub czasowej niezdolności do pracy, utraty żywiciela rodziny, bezrobocia z powodu okoliczności niezależnych od osoby, której przyznaje się ochronę, zgodnie z przepisami i traktatami międzynarodowymi Ukrainy. Dodatkowo obywatele Polski mogą otrzymywać pomoc z Funduszu Ochrony Socjalnej Osób

---

²⁰ Пункт 1 статті 1 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”

²¹ Пункт 2 статті 1 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”

²² Закон України № 3773-VI, від 22.09.2011, „Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text> [dostęp: 17.10.2023 r.].

²³ Пункт 70.12 статті 70 Податкового кодексу України № 2755-VI, від 2.12.2010, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [dostęp: 17.10.2023 r.].

²⁴ Підпункт 2 пункту 1 статті 2 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”

Niepełnosprawnych na takich samych warunkach jak obywatele Ukrainy²⁵. Przedziane jest również prawo do otrzymania świadczeń socjalnych, które mogą zostać przyznane po spełnieniu warunków i kryteriów ustalonych przez regulujące je ustawodawstwo Ukrainy. Świadczenia socjalne są udzielane począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek o wypłatę, ale nie wcześniej niż od miesiąca, w którym obywatel Rzeczypospolitej Polskiej przekroczył granicę państwową celem wjazdu na terytorium Ukrainy. Aby otrzymać świadczenia, w pierwszej kolejności obywatel Rzeczypospolitej Polskiej musi uzyskać na Ukrainie numer identyfikacji podatkowej, a następnie złożyć oświadczenie o stanie majątkowym i dochodach²⁶. Co istotne, obywatele RP uzyskują również prawo do bezpłatnej opieki medycznej w państwowych i komunalnych zakładach opieki zdrowotnej na takich samych warunkach jak obywatele Ukrainy²⁷.

Na szczególną uwagę zasługuje następujące prawo nadane obywatelom Polski, a mianowicie prawo do prowadzenia działalności gospodarczej na takich samych zasadach jak obywatele Ukrainy. Na Ukrainie najbardziej atrakcyjnymi formami prawnymi prowadzenia działalności gospodarczej są jednoosobowa działalność gospodarcza osoby fizycznej – przedsiębiorcy (FOP)²⁸ oraz spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (TOW)²⁹. Poniżej zostaną pokrótce przedstawione zasady funkcjonowania i organizacji tych form prowadzenia działalności gospodarczej.

W celu założenia jednoosobowej działalności gospodarczej w przeważającej liczbie przypadków wystarczy złożyć wniosek o rejestrację osoby fizycznej jako przedsiębiorcy do Jednolitego Państwowego Rejestru Osób Prawnych, Osób Fizycznych – Przedsiębiorców i Organizacji Publicznych³⁰. Dokument może zawierać również wniosek o rejestrację tej osoby jako podatnika podatku od towarów i usług lub wybór uproszczonego systemu opodatkowania – skorzystanie z opodatkowania podatkiem

---

²⁵ Підпункт 7 пункту 1 статті 2 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

²⁶ Підпункт 6 пункту 1 статті 2 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

²⁷ Підпункт 8 пункту 1 статті 2 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

²⁸ Укр. Фізична особа-підприємець (ФОП).

²⁹ Укр. Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ).

³⁰ Укр. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, пункт 7 частини першої статті 1 Закону України № 755-IV, від 15.05.2003, „Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> [dostęp: 17.10.2023 r.].

jednolitym³¹. Zgodnie z przepisami Kodeksu podatkowego Ukrainy³² w ramach uproszczonego systemu opodatkowania podatkiem jednolitym wyróżnia się cztery grupy, które mogą wybrać podatnicy przy spełnieniu określonych przesłanek.

Do pierwszej grupy zaliczane są osoby fizyczne – przedsiębiorcy, którzy prowadzą wyłącznie sprzedaż detaliczną towarów z miejsc handlowych na targowiskach lub działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług konsumpcyjnych dla ludności. Warunkiem skorzystania z tego systemu opodatkowania jest niezatrudnianie pracowników lub osób na podstawie umów cywilnoprawnych, a dochód przedsiębiorcy w ciągu roku kalendarzowego nie może przekraczać 167 minimalnych wynagrodzeń ustalonych prawem ukraińskim na dzień 1 stycznia roku sprawozdawczego³³. Należy nadmienić, że od 1 stycznia 2024 r. kwota ta wynosi 1 185 700 UAH³⁴, przy czym podstawowa stawka podatku wynosi nie więcej niż 10% minimum socjalnego dla osób zdolnych do pracy w skali miesiąca³⁵, w konsekwencji wysokość podatku od 1 stycznia 2024 r. to 302,80 UAH³⁶. Zgodnie ze średnim kursem Narodowego Banku Polskiego na dzień 2 stycznia 2024 r. kwota ta odpowiada 31,34 PLN³⁷.

Do drugiej grupy należą osoby fizyczne – przedsiębiorcy, którzy wykonują, z pewnymi wyjątkami, działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług na rzecz płatników podatku jednolitego lub ludności, prowadzą produkcję lub sprzedaż towarów oraz działalność gastronomiczną. Aby skorzystać z drugiej grupy uproszczonego systemu opodatkowania, przedsiębiorca nie może zatrudniać więcej niż 10 osób, a kwota jego dochodu nie może przekraczać rocznie 834 minimalnych wynagrodzeń ustalonych ustawowo na dzień 1 stycznia roku sprawozdawczego, tj. 5 921 400 UAH³⁸. Podstawowa kwota podatku w takim przypadku wynosi nie więcej niż 20% wysokości płacy minimalnej w skali miesiąca³⁹, a jej wysokość to 1420 UAH⁴⁰, co w przeliczeniu na dzień 2 stycznia 2024 r. stanowi 146,97 PLN⁴¹.

³¹ Пункт 1 частини першої статті 18 Закону України № 755-IV, від 15.05.2003, „Про державну реєстрацію юридичних осіб...”.

³² Пункт 291.4 статті 291 Податкового кодексу України.

³³ Підпункт 1 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України.

³⁴ Стаття 8 Закону України № 3460-IX, від 9.11.2023, „Про державний бюджет України на 2024 рік”, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text> [dostęp: 15.03.2024 r.].

³⁵ Підпункт 1 пункту 293.2 статті 293 Податкового кодексу України.

³⁶ Стаття 7 Закону України № 3460-IX, від 9.11.2023, „Про державний бюджет України на 2024 рік”.

³⁷ Średni kurs walut na dzień 2.01.2024 r. z oficjalnej strony Narodowego Banku Polskiego (dalej: NBP), <https://nbp.pl/archiwum-kursow/tabela-nr-001-a-nbp-2024-z-dnia-2024-01-02/> [dostęp: 15.03.2024 r.].

³⁸ Стаття 8 Закону України № 3460-IX, від 9.11.2023, „Про державний бюджет України на 2024 рік”.

³⁹ Підпункт 2 пункту 293.2 статті 293 Податкового кодексу України.

⁴⁰ Стаття 8 Закону України № 3460-IX, від 9.11.2023, „Про державний бюджет України на 2024 рік”.

⁴¹ Średni kurs walut na dzień 2.01.2024 r. z oficjalnej strony NBP.

Do trzeciej grupy należą osoby fizyczne – przedsiębiorcy oraz osoby prawne, którzy mogą zatrudniać nieograniczoną liczbę pracowników i których dochód w ciągu roku kalendarzowego nie przekracza 1167 minimalnych wynagrodzeń za pracę ustalonych ustawowo na dzień 1 stycznia roku sprawozdawczego, tj. 8 285 700 UAH⁴². W ramach tej grupy może być prowadzony prawie każdy rodzaj działalności gospodarczej z nielicznymi wyjątkami. Przed wprowadzeniem stanu wojennego istniała możliwość zastosowania jednej z dwóch podstawowych stawek podatkowych, które wynoszą odpowiednio 3% od wartości dochodów pod warunkiem oddzielnej spłaty podatku VAT⁴³ oraz 5% dochodu w przypadku włączenia podatku VAT do wartości jednolitego podatku⁴⁴.

Do czwartej grupy zaliczani są producenci rolni, którzy są osobami prawnymi bez względu na formę organizacyjno-prawną, których udział towarowej produkcji rolnej za poprzedni rok podatkowy (sprawozdawczy) jest równy lub przekracza 75%, albo osoby fizyczne – przedsiębiorcy, którzy prowadzą działalność wyłącznie w ramach gospodarstwa rolnego zarejestrowanego zgodnie z ustawą Ukrainy o rolnictwie⁴⁵, pod warunkiem spełnienia określonych wymogów⁴⁶. Dla płatników jednolitego podatku z czwartej grupy wysokość stawek podatku obliczana jest od hektara gruntów rolnych lub gruntów funduszu wodnego i zależy od kategorii (rodzaju) gruntów, ich położenia⁴⁷.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że oprócz uproszczonego systemu opodatkowania płatnik podatku może wybrać opodatkowanie na podstawie systemu ogólnego, który regulowany jest osobnymi postanowieniami.

Wraz z wprowadzeniem stanu wojennego na Ukrainie zostały wdrożone niektóre normy liberalizujące naliczenie podatku oraz zasady przejścia na bardziej korzystne warunki podatkowe⁴⁸, niemniej nie będzie to przedmiotem szerszej analizy w niniejszym artykule. Na powyższe wpływa również okoliczność, że normy te są czasowe i przewiduje się ich likwidację z ustaniem konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy. Opisane wyżej grupy stanowią podstawę uproszczonego systemu

⁴² Стаття 8 Закону України № 3460-IX, від 9.11.2023, „Про державний бюджет України на 2024 рік”.

⁴³ Підпункт 1 пункту 293.3 статті 293 Податкового кодексу України.

⁴⁴ Підпункт 2 пункту 293.3 статті 293 Податкового кодексу України.

⁴⁵ Закон України № 973-IV, від 19.06.2003, „Про фермерське господарство”, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> [dostęp: 17.10.2023 r.].

⁴⁶ Підпункт 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України.

⁴⁷ Пункт 293.9 статті 293 Податкового кодексу України.

⁴⁸ О.І. Дем’янчук, Т.О. Мельник, *Зміни в оподаткуванні та введення податкових пільг в Україні в умовах військового стану*, Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал 2022, nr 27 (55), s. 63–64.

opodatkowania, który funkcjonował przed wybuchem wojny i należy oczekiwać, że będzie obowiązywać po jej zakończeniu.

Zasady organizacji oraz funkcjonowania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na Ukrainie minimalnie się różnią od funkcjonowania tej formy spółki na podstawie regulacji obowiązujących w Polsce. Przepisy ukraińskie nie wskazują *expressis verbis* minimalnej wysokości kapitału zakładowego TOW, stanowią jedynie, że wielkość kapitału zakładowego składa się z wartości nominalnej udziałów jej udziałowców wyrażonej w UAH⁴⁹. Wielkość udziału każdego ze wspólników może być jednak dodatkowo określona procentowo jako stosunek wartości nominalnej jego udziału do kapitału zakładowego spółki⁵⁰. Ze względu na to, że wysokość kapitału zakładowego nie jest ustawowo ograniczona, udziałowcy spółki mają swobodę decydowania w tym zakresie. Wskazać należy, że jeżeli udział wspólnika TOW w kapitale zakładowym jest mniejszy niż 50%, może on w każdej chwili wystąpić ze spółki bez zgody pozostałych wspólników⁵¹, natomiast jeżeli udział wspólnika w kapitale zakładowym przekracza 50%, pozostali wspólnicy muszą wyrazić zgodę na jego wystąpienie ze spółki⁵². Mogą oni podjąć stosowną uchwałę w ciągu jednego miesiąca od daty złożenia przez wspólnika wniosku o wystąpienie, chyba że umowa spółki stanowi inaczej⁵³. Uznaje się, że wspólnik występuje z TOW z dniem rejestracji przez państwo jego wystąpienia⁵⁴. Spółka musi wypłacić byłemu wspólnikowi wartość jego udziału w ciągu jednego roku od dnia, w którym dowiedziała się o jego wystąpieniu, chyba że umowa spółki ustanawia inny termin⁵⁵.

⁴⁹ Частина перша статті 12 Закону України № 2275-VIII, від 6.02.2018, „Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю”, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> [dostęp: 17.10.2023 r.].

⁵⁰ Частина друга статті 12 Закону України № 2275-VIII, від 6.02.2018, „Про товариства з обмеженою...”

⁵¹ Частина перша статті 24 Закону України № 2275-VIII, від 6.02.2018, „Про товариства з обмеженою...”

⁵² Частина друга статті 24 Закону України № 2275-VIII, від 6.02.2018, „Про товариства з обмеженою...”

⁵³ Частина третя статті 24 Закону України № 2275-VIII, від 6.02.2018, „Про товариства з обмеженою...”

⁵⁴ Частина п'ята статті 24 Закону України № 2275-VIII, від 6.02.2018, „Про товариства з обмеженою...”

⁵⁵ Частина шоста статті 24 Закону України № 2275-VIII, від 6.02.2018, „Про товариства з обмеженою...”

4. Możliwość uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy dla obywateli RP

Podstawą do udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej, którzy przybyli na Ukrainę w celu zatrudnienia lub zawarcia GIG kontraktu, szerzej opisanego w dalszej części artykułu, jest wniosek, umowa o pracę (kontrakt) lub GIG kontrakt. Oprócz powyższego na pracodawcy ciąży obowiązek zawiadomienia Państwowej Służby Migracyjnej Ukrainy o wcześniejszym rozwiązaniu lub wypowiedzeniu umowy o pracę (kontraktu). Ponadto obywatele RP w celu uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy muszą złożyć: dokument paszportowy oraz kopię jego stron z danymi osobowymi z tłumaczeniem na język ukraiński, poświadczony w odpowiedni sposób, dokument potwierdzający uiszczenie opłaty skarbowej i administracyjnej za wydanie zezwolenia na pobyt czasowy.

Zezwolenie na pobyt czasowy jest wydawane na okres obowiązywania umowy o pracę (kontraktu), lecz nie dłużej niż na trzy lata. Warto podkreślić, że dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy przybyli na Ukrainę w celu podjęcia pracy, wydanie zezwolenia na pobyt czasowy odbywa się bez konieczności uzyskania wizy długoterminowej.

Należy jeszcze zwrócić uwagę na występującą na Ukrainie instytucję GIG kontraktu. Działa ona w ramach specjalnego systemu prawno-podatkowego zwanego Diia.City⁵⁶, w którym obowiązują uproszczone zasady prowadzenia działalności oraz specjalne warunki podatkowe dla branży IT⁵⁷. GIG kontrakt jest umową cywilnoprawną, która występuje w obrocie celem ułatwienia pozyskiwania specjalistów IT i której swoistym *differentia specifica* jest fakt czerpania rozwiązań prawnych zarówno z zasad prawa cywilnego, jak i zasad prawa pracy w zakresie zapewnienia ochrony interesów gig-specjalisty⁵⁸. Taki kształt umowy pozwala na niezatrudnianie osób na stałe, lecz współpracę z nimi przy konkretnych projektach, w ramach których wykonują oni zadania w określonym czasie⁵⁹. Kontrakt ten jest sporządzany w formie pisemnej (elektronicznej) pomiędzy specjalistami z branży IT a rezydentami Diia.City⁶⁰. GIG kontrakt określa prawa pracowników do urlopu, zwolnień lekarskich, urlopu macierzyńskiego itp.⁶¹ Jedną

⁵⁶ Oficjalna strona Diia.City, <https://city.diia.gov.ua> [dostęp: 28.05.2023 r.].

⁵⁷ I. Horodyskyy, *Work Models in the Ukrainian IT Industry: Between Employment and Contractor Models*, Eastern European Journal of Transnational Relations 2021, t. 5, nr 2, s. 64.

⁵⁸ В. Іващенко, А. Колісник, О. Кульбашна, *До питання правової природи гіг-контракту*, Юридичний вісник 2022, nr 4, s. 50.

⁵⁹ Пункт 1 частини першої статті 1 Закону України № 1667-ІХ, від 15.07.2021, „Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні”, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> [dostęp: 17.10.2023 r.].

⁶⁰ Частина перша статті 17 Закону України № 1667-ІХ, від 15.07.2021, „Про стимулювання...”.

⁶¹ Стаття 22 і 23 Закону України № 1667-ІХ, від 15.07.2021, „Про стимулювання...”.

z istotnych zalet tego typu umowy jest możliwość samodzielnego ustalania przez strony wysokości wynagrodzenia i terminów płatności⁶².

5. Możliwość uzyskania wykształcenia oraz zatrudnienia się jako pracownik naukowy, badawczo-dydaktyczny oraz pracownik służby zdrowia

Zgodnie z założeniami ukraińskiej specustawy obywatele RP mogą uzyskać wykształcenie na takich samych warunkach jak obywatele Ukrainy, tj. również na koszt budżetu państwa lub samorządu⁶³. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, którzy pobierają naukę w instytucjach edukacyjnych na Ukrainie, mają prawo w szczególności do otrzymywania stypendiów, pomocy finansowej oraz państwowej pomocy celowej⁶⁴. Obywatele polscy, którzy pobierają naukę w instytucjach szkolnictwa zawodowego oraz wyższego Ukrainy mają również prawo do otrzymania preferencyjnych długoterminowych pożyczek na potrzeby związane z uzyskaniem odpowiedniego wykształcenia lub mogą zostać przeniesieni na studia przy jednoczesnym pokryciu kosztów z budżetu państwa lub budżetu samorządu terytorialnego w sposób przewidziany dla studentów będących obywatelami Ukrainy⁶⁵. Co istotne, przepisy ustawy nadają też obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej, którzy spełniają wymagania ustalone przez ustawodawstwo Ukrainy, prawo do zajmowania odpowiednich stanowisk naukowych oraz badawczo-dydaktycznych na takich samych warunkach jak obywatele Ukrainy⁶⁶.

Dodatkowo specustawa ustanawia prawo dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej posiadających kwalifikacje lekarza, pielęgniarki (pielęgniarsza), położnej (położnego) na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej do wykonywania działalności zawodowej w zakładach opieki zdrowotnej na Ukrainie przez okres 18 miesięcy⁶⁷.

⁶² Частина перша статті 19 Закону України № 1667-IX, від 15.07.2021, „Про стимулювання...”.

⁶³ Підпункт 5 пункту 1 статті 2 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

⁶⁴ Пункт 1 статті 4 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

⁶⁵ Пункт 2 статті 4 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

⁶⁶ Пункт 1 статті 5 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

⁶⁷ Стаття 6 Закону України № 2471-IX, від 28.07.2022, „Про встановлення додаткових правових...”.

6. Porównanie polskiej i ukraińskiej specustawy

Porównując specustawy przygotowane i uchwalone na Ukrainie oraz w Rzeczypospolitej Polskiej należy zauważyć, że treść omawianych aktów normatywnych, nie zwracając szczególnej uwagi na różnice w obszerności przepisów, w większości się pokrywa. W obu specustawach, wzajemnie dla obywateli Ukrainy i Rzeczypospolitej, zostały przyznane ułatwienia związane z pobytem w kraju, prowadzeniem działalności gospodarczej, zatrudnieniem, otrzymaniem świadczeń socjalnych, dostępem do edukacji oraz opieki medycznej.

Uchwalenie ustawy nadającej dodatkowe gwarancje prawne i socjalne dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium Ukrainy przez ustawodawcę ukraińskiego było wyrazem szacunku i wdzięczności wobec całego Narodu Polskiego za jego pomoc i wsparcie w chwili, kiedy było to najbardziej potrzebne. Należy jednak zauważyć, że nie tylko Polska okazała istotne wsparcie dla obywateli Ukrainy i ich bliskich. Uchwalenie decyzji Rady UE posłużyło za impuls do aktywizacji ustawodawstwa w całej Unii Europejskiej, natomiast Polska jako sąsiad oraz sojusznik Ukrainy na arenie międzynarodowej przyjęła pierwszą i największą falę wysiedleńców z terytorium Ukrainy przybywających do Europy⁶⁸. Przechodząc do dalszych rozważań, może wydawać się słuszne wprowadzenie podobnych, dodatkowych gwarancji prawnych i socjalnych nie tylko dla obywateli Polski, lecz także dla obywateli innych państw, które okazały wsparcie obywatelom Ukrainy⁶⁹.

Wracając na grunt omawianych regulacji, można zauważyć różnice w strukturze niektórych instytucji prawnych, które towarzyszą przepisom zawartym w obu specustawach i które mogą być nieznanne polskiemu ustawodawstwu. Pewne występujące w systemie ukraińskim instytucje, inne niż te obecne w polskim porządku prawnym, zostały opisane w niniejszym artykule, a ich konstrukcja może wzbudzać szczególne zainteresowanie z uwagi na rozwiązania zmierzające do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej – w szczególności uproszczenia takie istnieją w branży IT, czy chociażby możliwość płacenia niższych podatków ze względu na skorzystanie z opodatkowania podatkiem jednolitym.

W polskiej ustawie daje się zauważyć rozbudowana kazuistyka, podczas gdy w ukraińskiej specustawie przepisy mają charakter bardziej ogólny, co w pewnym stopniu uzasadnia się celem analizowanych regulacji. Polska specustawa zajmuje ponad 80 stron i zawiera wiele jednobrzmiących wyrazów, które zwiększają

⁶⁸ Dane dostępne na stronie Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> [dostęp: 28.05.2023 r.].

⁶⁹ П.М. Корнева, *Правові та соціальні гарантії громадян Республіки Польща та України в аспекті міжнародного приватного права*, Юридичний науковий електронний журнал 2022, nr 7, s. 130.

obszerność przepisów, a które można byłoby sformułować w sposób bardziej zwężony. W szczególności kazuistyka ta jest zauważalna w opisie kryteriów, które muszą spełnić osoby przybyłe z Ukrainy, aby móc wykonywać zawody w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej (art. 27 ust. 9, 10 oraz 11 polskiej specustawy), w placówkach wsparcia dziennego (art. 27 ust. 13 i 14) czy u organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (art. 27 ust. 15 oraz 16). Ponadto zauważalne są powtórzenia w art. 46 ust. 1, art. 47, 48 i 49 polskiej specustawy.

Ukraińska specustawa mieści się na 6 stronach i zamyka się w 7 artykułach, odpowiednio i ściśle podsumowuje najważniejsze treści polskiej specustawy, zawierając regulacje prawne dotyczące pobytu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie, ich uprawnień podczas pobytu, regulacje dotyczące zezwolenia na pobyt czasowy, możliwości uzyskania wykształcenia oraz zatrudnienia się jako pracownik naukowy, badawczo-dydaktyczny oraz pracownik służby zdrowia.

Polska specustawa oprócz zasygnalizowanych kluczowych zagadnień zawiera przepisy określające szczególne zasady prowadzenia dystrybucji produktów leczniczych i wyrobów medycznych przeznaczonych na pomoc humanitarną na terytorium Ukrainy przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych, co jest w pewnym stopniu uzasadnione okolicznościami powstania tej regulacji.

Podczas gdy jedna specustawa miała na celu zaradzenie nagłej potrzebie uregulowania licznych kwestii związanych z przybywaniem na terytorium Polski wysiedleńców z terytorium Ukrainy, druga jawi się zasadniczo jako przejaw wdzięczności za wsparcie, w drugiej kolejności licząc się z faktyczną możliwością zastosowania uchwalonych przepisów. Odmienność kształtu omawianych przepisów można także uzasadnić faktem zakresu i skali ich potencjalnego zastosowania oraz okolicznościami ich powstawania. Moment, w którym Polacy rzeczywiście będą mieli możliwość zaangażowania się w inwestowanie i odbudowę Ukrainy pozostaje kwestią przyszłości. Przewiduje się, że bezpośrednio polskie inwestycje w przypadku zakończenia wojny mogą sięgnąć rzędu 30 mld USD. Przedmiotem szczególnego zainteresowania polskich przedsiębiorców może być sektor energetyczny, a także budownictwo, część przemysłu oraz sfera usług finansowych⁷⁰.

---

⁷⁰ S. Druchyn, *Odbudowa Ukrainy będzie korzystna dla polskiej gospodarki*, Tygodnik Gospodarczy Polskiego Instytutu Ekonomicznego 2023, nr 4, s. 3.

Zakończenie

Po zestawieniu i przeanalizowaniu ukraińskiej ustawy z dnia 28 lipca 2022 r. o ustanowieniu dodatkowych gwarancji prawnych i socjalnych dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej przebywających na terytorium Ukrainy z polską ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa nasuwa się wniosek, że cele ich uchwalenia były odmienne. Polska specustawa stanowiła konieczność szybkiego działania wynikającego z nagłej potrzeby tworzenia i stosowania regulacji „tu i teraz” dla tysięcy przybywających ludzi. Determinuje ją wszechstronność regulacji oraz rozbudowana konstrukcja norm prawnych, celem których było uniknięcie luk prawnych i wątpliwości interpretacyjnych przy jednoczesnej możliwości zastosowania przepisów w tysiącach podobnych przypadków.

Podczas gdy polska specustawa skupia się na szczegółowych sytuacjach, w ukraińskiej specustawie regulacje są przedstawione zwięźle, a szczegóły są pozostawione do dalszej interpretacji. Jest to w pewnym stopniu zrozumiałe, ponieważ ukraińska specustawa niejako w swoim duchu miała wyrazić wdzięczność dla polskiego ustawodawstwa, natomiast jej pełne znaczenie praktyczne zostanie prawdopodobnie dostrzeżone w późniejszym czasie.

Treść postanowień w obu ustawach w dużej mierze się pokrywa, niemniej w prawie ukraińskim występują niektóre nietypowe dla prawa polskiego instytucje, co wynika z chęci rozwoju i stymulacji gospodarki oraz przyciągnięcia zagranicznych inwestycji. Ukraina, po wprowadzeniu specustawy dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, może się okazać bardziej atrakcyjna w oczach polskich przedsiębiorców pod względem inwestycyjnym, natomiast pieśnią przyszłości pozostaje faktyczna możliwość skorzystania z pełnego spektrum tych regulacji, zważając na sytuację panującą obecnie na terytorium Ukrainy.

Bibliografia

- Druchyn S., *Odbudowa Ukrainy będzie korzystna dla polskiej gospodarki*, Tygodnik Gospodarczy Polskiego Instytutu Ekonomicznego 2023, nr 4.
- Horodysky I., *Work Models in the Ukrainian IT Industry: Between Employment and Contractor Models*, Eastern European Journal of Transnational Relations 2021, t. 5, nr 2, DOI: 10.15290/eejtr.2021.05.02.05.
- Klaus W.A., w: *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Komentarz*, red. W.A. Klaus, Warszawa 2022.

- Kortukova T. i in., *Peculiarities of the Legal Regulation of Temporary Protection in the European Union in the Context of the Aggressive War of the Russian Federation Against Ukraine*, International Journal for the Semiotics of Law – Revue internationale de Sémiotique juridique 2023, t. 36, nr 2, DOI: 10.1007/s11196-022-09945-y.
- Kurguzenkova L., *Treaty Between Ukraine and the Republic of Poland on Good Neighbourhood, Friendly Relations and Cooperation: Implementation and Today's Challenges*, w: *Good Neighbourhood Treaties of Poland: Political, Security and Social Relations*, red. K.P. Marczuk, Cham 2019.
- Sawicki P., Szmid K., w: *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Komentarz*, red. P. Sawicki, K. Szmid, Warszawa 2022 [baza danych Legalis].
- Suwaj P.J., w: *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy. Komentarz z wzorami dotyczącymi pobytu, dostępu do rynku pracy, świadczeń społecznych, edukacji i opieki zdrowotnej*, red. P. Dreimbkowski, Warszawa 2022 [baza danych Legalis].
- Zelenski W., Przemówienie wygłoszone 22.05.2022 r. w Radzie Najwyższej Ukrainy, <https://www.youtube.com/watch?v=1cvc8SNFB-8> [dostęp: 28.05.2023 r.].
- Губицький Л.В., Мельник Г.М., *Торговельно-економічні відносини України та Республіки Польща (1991–2021)*, Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти 2021, nr 8 [Gubic'kij L.V., Mel'nik G.M., *Torgovel'no-ekonomični vidnosini Ukraïni ta Respubliki Pol'sha (1991–2021)*, Міжнародні Відносини: Теоретико-Практичні Аспекти 2021, nr 8], DOI: 10.31866/2616-745x.8.2021.249028.
- Дем'янчук О.І., Мельник Т.О., *Зміни в оподаткуванні та введення податкових пільг в Україні в умовах військового стану*, Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал 2022, nr 27 (55) [Dem`jančuk O.I., Mel'nik T.O., *Zminy v opodatkuванні ta vvedennâ podatkovih pil'g v Ukraïni v umovah vijs'kovogo stanu*, Naukovî Zapiski Nacional'noho Universitetu «Ostroz'ka Akademiâ». Seriâ «Ekonomika»: Naukovij Žurnal 2022, nr 27 (55)], DOI: 10.25264/2311-5149-2022-27(55)-59-66.
- Іващенко В., Колісник А., Кульбашна О., *До питання правової природи гіг-контракту*, Юридичний вісник 2022, nr 4 [Ivašenko V., Kolisnik A., Kul'bašna O., *Do pitannâ pravovoi' prirodi gig-kontraktu*, Ūridičnij Visnik 2022, nr 4], DOI: 10.32782/yuv.v4.2022.5.
- Корнева П.М., *Правові та соціальні гарантії громадян Республіки Польща та України в аспекті міжнародного приватного права*, Юридичний науковий електронний журнал 2022, nr 7 [Kornëva P.M., *Pravovi ta social'ni garantii gromadân Respubliki Pol'sha ta Ukraïni v aspekti mižnarodnogo privatnogo prava*, Ūridičnij Naukovij Elektronnij Žurnal 2022, nr 7], DOI: 10.32782/2524-0374/2022-7/27.

